

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőikSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely-
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egszám ára 10 fill.

Kérő szózat.

A »Vasárnap« 13-ik számában lelkes felhívást olvashattunk az iránt, hogy minden magyar ember a kertjében ültessen gyümölcsfákat. Mikor János szomszédal ezen igaz sorokat olvastuk: éppen akkor telepedtek meg falunk végén, a volt urasági kertben a szerbek. Mit keresnek azok ott, azt kérdi a szomszéd? Pénzt keresnek, mondok én, amit ott felejtett nemzeti Kenderessy ur, és amit hiába keresnénk mi, mert ugy sem kapnók meg. Aztán elmagyaráztam neki, hogy a mi szép magyar hazánkban nemcsak a gyümölcsstermelés, nemcsak a szántás-vetés mestersége van. hátra-maradva, hanem nagyon el van hanyagolva a vetemény termelés is. A magyar gazdasszonyok — szavam zokon ne essék annak, akire nem talál — nem is értik, de nem is szeretik a vetemény termelést. Tavasz félben, mikor még nincs nagy meleg, ugyan ásogatnak, kapálgatnak, ültetgetnek a kicsi kertben, de mit ér ez, ha forró nyárban, mikor a legnagyobb gondviselés kellene a plántának, akkor nem kapja meg? Meg kell csak nézni a szerbeket és mást is, aki okszerűen kertészkedik, hogy mesterséges csatornákkal miként vezeti a vizet a vetemény tövéhez. Míg a mi asszonyaink, öntöző helyett, rostán át locsolgatják a plántákat. Meg kell nézni, hogy a földet nem pihentetik, sem burján által nem szipolyoztatják az erejét, hanem egy helyről két-három

termést is levesznek. Természetesen, tudni kell a módját, hogy milyen növényekkel lehet ezt megtenni. Mi pedig, örvendünk, ha egy gyenge termést nyerünk. Igen ám, de ebből nem is adunk el, hanem még a ház számára is vennünk kell.

Aztán mit gondol szomszéd, mit fizetnek ezek az idegenek holdjáért, az Iczig árendásnak? Hatvan koronát; s még olyant is tudok, ahol 80 koronát fizetnek. Vajjon, hogy lehet azt a sok pénzt, kikeresni, s még azon felül meg is élni? Mert azt csak nem hisszük el a jámbor szerbekről se, hogy csupán az árendásnak, vagy valamelyik-urnak keressenek. Azért nem jöttek ők ide. Hanem kiveszik a földből előbb az árendását, azután megkeresik a magukét. Bizonyosan tudom, hogy a tiszta jövedelmük ősszel még éppen annyira megy, mint amennyit oda fizetnek.

De, aztán dolgoznak is ám Isten igazában. Korán kelnek, későn fekszenek. Kitartás, szorgalom, takarékoság nélkül nem lehet semmi dologban czélt érni. Már pedig én éppen ezeket a tulajdonságokat nem igen látom a mi népünkben. A magyar ember sokat markol, de keveset fog. Hamar meg akarna gazdagodni, s aztán vigan élni. Kevés munkával, vigan éléssel nem lehet boldogulni. Én azt gondolom, hogy azért vágynak az emberek Amerikába és Oláhországba, mert azt hiszik, hogy ott kolbászból fonják a kertet. Ne higye szomszéd. Munka nélkül ott sem lehet vagyont szerezni. En ugy halottam, hogy ott is ép-

pen a leggazdagabb emberek dolgoznak a legtöbbet. Nekünk sem kellene egyéb semmi, csak az, hogy megtanuljunk okosan dolgozni, okosan szántani, vetni és kertészkedni. Mikor ezt megtanulja a magyar ember, akkor nem kívánczik idegen országba. Hisz ez áldott föld elég gazdag, elég termékeny, csak az ember élhetetlen. És ha ezt megtanulja, akkor a szerbek sem lesznek itt a mi földünkön, hanem mi fogjuk azt mivelní és mi áruljuk a szép veteményt.

Arra szólítok fel minden igaz magyar embert és minden háziasszonyt, hogy kezdjünk elsőben tanulni, ha élni akarunk. Különösen vegyük gondozásunkba a házi kertet, a gyümölcsöst. Ez a mi legkedvesebb otthonunk. Változtassuk ezt kincseshányává, csak akkor tudjuk szeretni a tüzhelyet, s vele együtt a haza földjét.

(Ujfalu.)

Beke Károly.

Kálvin János az imádságról.

— 6. Az imádság két neme. —

Az imádkozásnak — a minő értelemben azt itt vesszük — két része van: könyörgés és hálaadás. A könyörgésben szívünk kívánságait viszzük Isten elé, az ő jóságától mindenekelőtt azokat kérve, a melyek kizárólag az ő dicsőségére szolgálnak, és azután azokat, a melyek nekünk is javunkra szolgálnak. A hálaadásban az ő irán-

tunk való jótéteményeiről emlékezünk meg és dicsérettel ismerjük el, összes javainkat, a mi csak van, az ő jósága ajándékának tekintvén. Dávid mindkettőt összefoglalta egy versbe, midőn Isten nevében így ír: hívj segítségül engemet a te nyomorúságodnak idején, én megszabadítlak tégedet és te dicsőítesz engemet.

7. A szüntelen imádkozás.

Mindkettőt folytonosan gyakorolnunk kell. Mert akkorra a mi gyámoltalanságunk, annyi szükség szorongat és gyötör minden oldalról, hogy mindnyájunknak, még a legszentebbeknek is bőséges okuk van reá, hogy szünet nélkül fohász-kodjunk és cselekedjünk az Istenhez s Iborulva kérjük az ő segítségét. Ezek mellett oly számos és oly nagy áldásokkal árasztott el minket az Isten, s bármerre nézsz, oly számos és oly felséges csodadolgai láthatók: hogy a hálaadásra és magasztalásra mindig bőven van okunk, tárgyunk és alkalmunk. És — hogy még jobban kifejtjük — minekutána minden mi reménységünk és segedelmünk Istenben van, elannyira, hogy — a mint már előbb eléggé bebizonyítottuk, Istennek áldása nélkül sem magunknak, sem a mi javainknak jó dolga nem lehet: szükséges magunkat állandólag neki ajánlanunk és mindenünket ő reá bízunk. Továbbá bármit gondolunk, szólunk és teszünk: az ő kezének és akaratának vessük alá: szóval az ő segedelmének reménységével gondoljuk, mondjuk és tegyük. Mert Istentől átkozottaknak mondatnak mindazok, a kik önmagukban vagy másokban bizakodva tervelnek és határoznak; a kik az ő akaratára és segítségül hívása nélkül fognak

TÁRCSA.

Jézus korának pártjairól.

Ha a »Vasárnap« kedves olvasói közül valakinek valamely cselekedetere azt mondanám: ez valódi essenus cselekedet volt: elismerésemnek alighanem ajakbigyesztés lenne ugy a jutalma.

Ha az én barátaimat nem buzdítanám arra, hogy saduceusi lélekkel legyenek mindenkivel szemben: magam sem tudom, miféle feleletet kaphatnék.

És legnagyobb bajba akkor juthatnék, ha valakinek azt találnám mondani farizeus; »mert a legjobb esetben is egy szerény becsületsértési pörnek lennék vesztés alanya«.

Pedig ezek egyikében sincs semmi sértő, sőt udvariatlan sem, mert e tisztos címnek, még a mostaniaknál is tisztességesebb politikai pártok jelölésére használtattak ezelőtt ugy vagy 1950 évvel — igaz, hogy nem a Duna-Tiszaközén, hanem a napkelet hazájában: Zsidóországban. Ennek a három pártnak versenye az elsőségért adja azt a változatos környezetet, melyből az Ildvezítő személye, mint nyugodt fenség, utólérhetetlen tökéletesség, int azóta folyton felénk. Ennek a három pártnak tana az a zürzavar, melyből az evangélium virágzó szép zöld fája, mint a téli

zuzmarák közül az örökzöld üditő színe, felüdití ma is az elfáradt szemet.

De sok kerülgetés habozásnak látszik; ismerkedjünk meg közelebbről ez irányzatokkal, szálljunk, repüljünk vissza a multba és állapodjunk meg 1950 év különbséggel Jeruzsálem piacán.

A későbbi pilátusi vízvezeték felől egy csoport ember jön. Öregek, ifjak vegyesen. Előbb áthaladva a Sion és Tyrapoon között levő hidon, vonul egy hatalmas palota, a Makkabeusok palotája felé. Ősz öreg ember halad a csapat élén, mindenki igyekszik, hogy közelébe jusson a vezérnek és ha jobban szemügyre vesszük az öreg Gamalielt az apostolok cselekedetei írásmagyarázóját ismerjük fel a vezérben; de nem csak ő az ismerős alak; ott aki híven kitart a vezér mellett az is ismerős, Nikodemusnak hívják; lelkével csüng a szón, mohón nyeli a kijelentéseket és mégis meg-meg rezzenhet ott benn a lélekben egy-egy hur — legalább a néha becsukott szemek erre engednek következtetni — olyan ez az alak, mintha ajkáról a kétkedésre következő megbizonyosodás után várnök pillanatról-pillanatra a meggyőzetés: rabbuni! (Uram) szavát. Amint a palota előtti térre kiér a csapat, balra fordul és ime a vezér háta mellől előtűnik egy kis sovány ember arca száraz, szemei beesvék, de tekintete olyan, hogy azt nem lehet elfeledni, az alak szá-

valamibe vagy akarnak valamit kezdeni. Mivel pedig megmondattott, hogy őt kell minden áldás szerzőjének elismernünk: ebből az következik, hogy folytonos hálaadással kell mindent mintegy az ő kezéből fogadnunk; és az ő áldásait, melyek az ő gazdagságából megszakadás nélkül jönnek és áradnak ki reánk, helyesen egyedül csak akkor használják, ha az őt illető dicséretmondásban és hálaadásban állhatatosak vagyunk. Mert a midőn Pál a mellett tesz bizonyosságot, hogy ige és könyörgés által szenteltetik meg minden teremtmény: ezzel egyszersmind arra int, hogy ige és könyörgés nélkül semmiképen sincs megszentelve; értve ige alatt, szócserével, a hitet.

Ezért parancsolja Pál egy másik helyen, hogy szüntelen imádkozunk; azt akarván, hogy minden időben, minden órában, minden helyen, minden dologban mindenkinek kívánságai Istenre irányuljanak, azok beteljesedését is tőle várják és mindezekért dicséretet neki mondjanak, a miképen ő megszakadás nélkül szolgáltató okot a dicséretmondásra és könyörgésre.

8. A gyülekezeti imádság.

Ez a »szüntelen imádkozás« mindenkinek saját és magán imádkozására vonatkozik és egyáltalában nem a közegyházi imádkozásra, a mely sem folytonosan tartó nem lehet, sem másként nem történhetik, mint a közmegállapodásból folyó egyházi rend szerint. E végre bizonyos órák jelöltetnek ki és állapítatnak meg, a melyek ugyan a mily közömbösek az Isten előtt, ép oly fontosak az emberek társasági rendjére nézve, hogy tekintet legyen minden méltó kívánságra s így

nalomraméltó voltát elfedezi lelket hirdető sugara a szemnek. Az elhatározás bélyegét viselő arc pedig tiszteletet parancsol ugyanarra, hogy senki sem meri helyéből kiszorítani a kis sánta embert; azt hiszen ebben is ismerősré találtunk, hiszen ez Saul. . . Most még egy komolyabb tekintete a vezérnek és elnémul mindenki, hogy hallják az utolsó szót a tanácskozás eredményét. Az öreg egy pár szót szól s azzal megindul a palota bejáratához, hol a szolgák alázatos üdvözlését egy Salom aléhem (béke veletek) köszönéssel fogadva, halad mindenki a vezér után.

Vajjon kik lehetnek? Ha a lennt álló szolgák valamelyikét megkérdeznők, azt a feleletet kapnók, hogy törvénytudók, ezzel ugyan nem sokat nyernénk, de talán ebből is kiokoskodhatnók, hogy ez a tisztelettel fogadott csoport, a nép előkelője és jobb idők reményében — de csend, meghallja vagy egy centurio! — összeesküvést forral a római felsőbbség ellen. Akkor tisztában vagyunk! Ezek farizeusok . . .

De idegen hangzásu a nevük, látszik, hogy nem a magyar kortes guny ragasztotta reájuk, mert hiszen akkor valami érthető lenne. A nevet ők maguk vették fel; abból a szóból csinálták: »paras« ami héberül annyit jelent, hogy elválaszt, és ebből »perusim« elválasztattak, amit az akkori világ francziája; a görög úgy irt le: *φασισαίολογος* mi így tőlük farizeusnak tanultak, volt még egy

— a mint Pál mondja — egyházban mindenek ékesen és jó renddel folyjanak.

Erre vannak rendelve a nyilvános helyek is, a melyeket templomoknak nevezünk; nem minthogyha elkülönítve, valami különös szentségük által az imádságot inkább megszentelnék, vagy Isten által való meghallgattatást eszközölnék: hanem hogy a hívek gyülekezését kényelmesebben befogadják, mikor imádkozásra, az ige hirdetésének hallgatására, szakramentumok felvételére összegyűlnek. Egyébiránt, mint Pál mondja, mi magunk vagyunk Istennek igazi templomai, kik ha imádkozni akarunk Isten templomában, saját magunkban imádkozunk. A ki azonban azt hiszi, hogy közelebb hajtja Isten az ő füleit hozzánk a templomban vagy a hely szentsége által könyörgését megszentelteknek tekinti: ezzel zsidós vagy pogányos babonát üz, mert érzékileg imádja az Istent. Ez ellen adatott a parancsolat, hogy a helyre nézve semmi különbséget nem téve, lélekben és igazságban imádjuk az Istent.

9. A szív imája.

A menyiben pedig már előbb is azt mondtuk a könyörgés céljának, hogy a megindult lélek úgy a hálaadásban, mint a segélykérésben istenhez emelkedjék: ebből önként érthető, hogy az ami lényege a szívben és a lélekben van. Sőt még helyesebben: maga az ima nem egyéb, mint a szív benső vágyódása, melyet kiöntünk és föltárunk Isten előtt, ki a sziveket vizsgálja. Epen ez okból a mi Urunk a Jézus Krisztus, mikor az imádkozás legjobb szabályait akarta adni, azt

másik nevük Zeloták, ez meg tisztára görög név és a mi nyelvünkön, mai értelemben bigottnak mondhatnók. Ez utóbbi nevük nem volt általán elterjedve s inkább egy csekély töredékükre alkalmazták.

A bemutatkozáson átesve, nézzük, hogy tulajdonkép kik ezek?

Lukácsnál azt olvassuk: »Két emberek mennek vala fel a templomba, hogy imádkozzanak: az egyik farizeus és a másik publikánus. A farizeus megállván, ilyen módon imádkozik vala magában: Isten! hálaikat adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, paráznák; vagy minemű e publikánus is; böjtölök kétszer egy héten, igazán megadom dézmáját minden marhának«. (Luk. 18. 10—12).

Ebben még semmi rossz sincs, mondhatná valaki, hiszen e szavak a pedánságig vitt vallásosság kifejezése. Nem ragadozó, nem hamis, előírás szerint böjtölő; ez igazán a pontosságig vitt vallásosság. Miért eshetik mégis kifogás alá ez a tiszta szívből jövő imádság? Bizony igaza lehetne — így adok reá választ, — ha nem lenne benne egy pár olyan szó, ami ezt az igazi vallásosságot a leggyanusabb lepelbe ne burkolná; ha nem lenne ott az »mint egyéb emberek« és hozzá még ez is »vagy minemű e publikánus is«. Ez egészen lerontja azt, mit az előbbi pár szó épített. Az igazi önmegadással imádkozó emberből, a hiu-

parancsolta, hogy a midőn imádkozni akarunk, vonuljunk be a mi szobáskánkba és ajtót zárva, imádkozunk a mi Atyánkhoz titkon, hogy a mi Atyánk, ki titokban van, meghallgasson minkent. Mert a midőn erre hiv fel, hogy őrizkedjünk a képmutatók példájától, a kik az emberek tetszését azzal vadásszák, hogy kevélykedő fitoktatással imádkoznak: mindjárt hozzáteszi, hogy melyik jobb: t. i. bemenni a mi kamráskánkba és ott — ajtót zárva — imádkozni. Ezen szavakkal — a hogy én értelmezem — arra tanít, hogy szálljunk alá a mi szívünk mélyébe vonuljunk magunkba; igérvén nekünk, hogy a szív ily érzelmei mellett közel lesz hozzánk az Isten, a kinek temloma kell hogy legyen a mi szívünk. Mert ezzel nem azt akarta tagadni, hogy más helyen is ne lehetne imádkozni, hanem azt adja értésünkre, hogy az ima valami olyan elrejtett dolog, a melynek egyfelől legkiváltképen a szívben van a helye, másfelől pedig, távol minden zavaró gondtól, legfőképen a szívnek nyugalmát keresi, eszközi.

Megnyugvás.

Elveszhet mi földi,
Mulhatnak az évek,
Hordozhat göröngyös
Útakon az élet

ság napfényében sütkérező divatbáb lesz, mert — és szándékosan használom — a kor áramlatának megfelelően vallásos akar lenni, de ez a vallásosság csak színlelt és mindjárt nyilatkozása után, megtetszik, hogy nem a szívből fakad. Ezt akarják eltakarni mindenféle külsőséggel, ezt az »üres semmit« akarják bevonni a külsőség csillogó mázával, hiszen azt kérdi a Idvezítőtől egy Farizeus: »Mi az oka, hogy a te tanítványaid a régi vén embereknek rendeléseket megrontják? Mivelhogy nem mossák meg kezeiket, mikor enni akarnak.« (Máthé 15. 2.) Ebben ismét egy szép jellemvonásukat ismertük fel, csak ne rontaná le a rokonszenvet, mit az ősök hagyományaihoz való ragaszkodással nyertek, az hogy ez is csak takarója annak a semmivé finomult előkelő hitnek. Ebből magyarázható, az a ki nem békíthető ellenszenv, melylyel viseltettek a Mester iránt, az a soha meg nem szüntethető ellentét, mely van az ő tanuk és az evangelium között. Az evangelium lelket kíván, ők a külsőségnek voltak hívei. Így az összeütközés nem maradhatott el. Ha nemcsak egészében, hanem részleteiben is egy lett volna az evangelium a farizeusok tanával, még akkor is végtelen lenne a távolság közöttük; homlok-egyenest ellenkező lenne a kettő, csak azért, mert az evangelium hirdetője a Jézus, a farizeusok tanáé: Gamaliel. Amaz a véghetetlen irgalmasságu szerető mennyei atya gyermekeivé teszi hívőjét, emez meg a törvény szigorú betöltését kívánja követőjétől. A külsőkben, a tanban való egyforma gondolatok, egyenértékű szavak nem hozzák közelebb e kettőt.

(Folyt. köv.)

S letörheti végig
Virágit előttem:
Egy sóhajt azért nem
Hallotok ti tőlem.

De miért is? hisz az
Ember boldogsága
Csak olyan a földön,
Mint a füst és pára:
Mikor birni véli,
Tova lebben gyorsan:
Hagyván csak vérző kint,
S ezt én mért óhajtsam?

Csak is az örökszép,
Csak is az isteni:
A mi az én lelkem
Itten érdekeli
Ezekért ha küzdök,
Tudom hogy mért éltem:
Elmuló világból,
Ez a legszebb rózsám

Szolgálva az Úrnak,
Munkálkodom híven:
Mig napom világít,
És dobog a szívem;
S nem kérek jutalmat
Senkitől cserébe:
Elég nekem egy szebb
Életnek reménye.

S mig szívemben hordom
Ezt a reménységet:
Nem esem kétségbe,
Ha bánt is az élet.
Letörheti végig
Virágit előttem,
Egy sóhajt azért nem
Hallotok ti tőlem.

Dénes József.

Isten igéje.

— A mi fegyverünk. —

Mert a mi vitézkedésünknek fegyverei nem testiek, hanem Isten ereje által erősek a nagy erősségeknek a lerontására. II. Kor. X. 14.

Mindennap halljuk, hogy ez az emberi élet csupa harc, csupa küzdelem. Igaz. Aligha akad ember, aki ezt kétségbe vonja, vagy megczáfolja. Harcolók vagyunk mindnyájan. A kis gyermek éppen úgy, mint az öreg. A szegény, miként a gazdag. A koldus egyformán a királylyal. Csak-hogy, ami természetes is, a fegyverek és a harczter különböző. Pál apostol, az Istennek kiválasztott katonája, szintén valami harczról beszél az idézett versben. Igen, mert harczos volt ő is és azt mondja meg miféle fegyverekkel harczolt. *Lelki fegyvereket* nevez meg.

Hejh, pedig az apostol is nem ezekkel a fegyverekkel indult volt el a harczba; nem a lelki fegyvereket forgatta elsőbbben, hanem a testnek fegyvereit. Mert tudjátok-e, hogy ő volt az a tü-

relmetlen, irigy ember, aki berontott a jeruzsálemi keresztyének házába. Onnan, az irástudók védelme mellett, kihurcolta a szelid, alázatos keresztyéneket, és úgy adta át büntetés végett a törvényszéknek. Tudjátok-e, hogy vak dühében engedélyt kér a főpaptól. Elindul Damaskusba, hogy ottan is háborgassa a Krisztus anyaszentegyházát. Ő maga írja magáról, hogy »először Isten káromló, háborgató és bosszantó valék«. (I. Tim. 13.) Vajjon az istenkáromlás, a harag, a gyűlölség, a patvarkodás nem a testnek valónak-e fegyverei? Oh csak, mintha a damaskusi uton járó Saulust látnók magunk előtt, mikor a mai élet csataterére nézünk és a harcosok fegyvereit vizsgáljuk. Keresztyének vagyunk mindnyájan, de a fegyvereink a pogányok fegyverei. Szívünk még annál is pogányabb. A tehetetlen ember Isten káromlásában akar kifejezést adni erejének. Az önzőt az irigység vezérli minden tettében. A veszekedőt, perlekedőt békesség helyett örökös harag, bosszuság marcangolja. Másik a testi élvezetekben, dobzódásban, bujaságban keresi gyönyörűségét. Nincs előtte semmi szent, semmi jó, semmi igaz. — Ezek mind a testnek fegyvereivel harcolnak. Győzedelméről itt szó sem lehet. A ki vet az ő testének, abból arat károkozatot.

Az apostol egy csodálatos átalakuláson ment keresztül, s csak azután nyerte meg a léleknek fegyvereit.

Ott a damaskusi uton történt vele emez átalakulás, midőn az üldözöből pártfogó lett, a pogányból keresztyén. Míg a test fegyvereivel harcolt: addig soha sem győzött. Most egyik csatát a másik után nyeri meg. Igen, mert lelki fegyverekkel küzd. Ezeknek erejét pedig az Isten erősíti meg. Lelki fegyvere *a hit*, mely által már kiüzte szívéből a hitetlenséget. Felismeri Istenben a szerető édes Atyát, Krisztusban a Megváltót, az üdvösség forrását. Lelki fegyvere: *a krisztusi szeretet*, mely által legyőzi a haragot, a bosszút, az irigységet, s meggyőződik afelől, hogy mindnyájan testvérek vagyunk a Jézus Krisztusban. Lelki fegyverei: *a szelidség, alázatosság, a békesség, a jóság, a türelem*, melyeket addig nem ismert. Ezeknek erejével rombolta le azokat az erősségeket, melyek az Isten országának útjában állottak.

Ah, ha mi is le tudnók vetkezni a testnek fegyvereit, s derekunkra öltönnök a léleknek fegyvereit. Milyen nagy szükségünk volna nekünk erre. A keresztyén felekezetek nem csizakodná-

nak egymással; a nemzetiségek nem gyengitenék az ország erejét. Testvér nem állna szemben testvérével, apa fiával, felebarát felebarátjával. A bűn nem szedné áldozatait és a Krisztus nem csufolatná meg lépten-nyomon. Ha igazi keresztyének akarunk lenni: dobjuk el a testiség fegyvereit mint Pál, és övezzük derekunkra a léleknek fegyvereit. Öltözzünk fel a hitnek sisakjába, a szeretetnek mellvasába, sisak gyanánt az idvességnek reménységébe!

Hazai krónika.

— 1903 ápril 29-én. —

Országgyűlés. Az emult hét a találgatások, számitgatások hete volt a politikai életben. Mindenki tudni akarta, hogy lesz, mint lesz, de bizonyosat mondani senki sem tudott. Talán maga még *Szell* Kálmán se, a mig meg nem járta Bécsset. *Apponyiról* is egyik nap híresztelték, hogy

beszélni fog, de már a más nap jött a czáfolat, hogy a nemes gróf még se beszél. A t. Ház azonban rendesen ülésezett. *Ápril 21-én Szell* Kálmán javaslatot nyújtott be a kvóta bizottság megválasztása iránt. Aztán

BUDAVÁR VISSZAFOGLALÁSA.

Lengyel Zoltán vette fel a szót és kibeszélte az egész ülést, akár hallgatták akár nem. A vége mégis csak az volt, hogy nem fogadja el a felhatalmazási javaslatot. — *22-én Hegedűs* Loránt beterjeszti a pénzügyi bizottság javaslatát a tisztviselők fizetés emeléséről. A javaslat ellen *Bakonyi* Samu beszélt. *23-án Györffy* Gyula a miatt szólott fel, hogy az ő mándátuma ellen ismét kifogást emeltek. A fölhatalmazási javaslat mellett *Vancsó* Gyula, ellene *Polónyi* Géza beszélt. Különösen Polónyira voltak kíváncsik, ki nek a Kézdivásárhelyiek most adtak mándátumot. Hatalmas beszédében az obstrukció jogosult voltát fejtegette, melyet támogat a nemzet közvéleménye. A nagyhatalmi érdek, csak osztrák érdek. Kapott a vágásokból *Apponyi* is. *Jászberényi* beszédéből kimutatta, hogy ültakozott a katonai javaslatok ellen és most mégis pártolja. Nem hiszi, hogy a kormány bele megy az ex-lexbe. *Apponyi*

személyes kérdésben felszólal és ugyan abból a beszédből, melyből Polonyi a katonai javaslatok ellen cizált: ő már a javaslatok mellett hoz fel érveket. Es mind a kettőnek igaza volt. Mert az Apponyi beszédéből azt is be lehet bizonyítani, hogy katonai javaslat ellenes és azt is be, hogy nem az. 24-én Lengyel Zoltán a budapesti villamos vasuti alkalmazottak érdekében emel szót, és kéri a kormányt, hogy a bérharcznak vessen véget. Sáll Kálmán igéri, hogy utána néz a dolognak. A felhatalmazási javaslat ellen Bakó József és Babó Mihály beszéltek. Bakó különösen sürgeti az 1848. XX. trv. végrehajtását. E nélkül sem a papi, sem a tanítói fizetéseket nem lehet rendezni, sem a szegény kálvinista népen segíteni.

A helyzet. Száll Kálmán miniszterelnök ápr. 27-én felszólalt az indemiti vitában és nyilatkozott arról is, hogy mi lesz május 1-én. Nagy beszédet mondott. Elsőbben azt bizonyitgatta, hogy nagyhatalmi szempontból okvetlen szükséges a hadsereg létszámának emelése. Nagy terhet ez ugy se ró a nép nyakába. Csupa évi két milliócska többletbe kerül. Ezt megbirja az ország. Határozottan kijelentette, hogy a katonai javaslatokat nem fogja vissza vonni. A kisebbség kedvéért helyéről sem távozik. Kész belemenni a törvényen kívüli állapotba is. A felelősséget mindenért viseli.

A törvényen kívüli állapot azt jelenti, hogy a kormánynak se ujonczot szedni, se adót behajtani nem szabad. A tisztviselői fizetések azonban kiszolgáltatathatók.

Világkrónika.

Drága háboru. Londonban most tárgyalják az angol kormány költségvetését, melyből meg tudhatjuk, hogy mennyi pénzt emésztett meg Angliának Déláfrika ellen rendezett háboruja együttesen a Kinai harczokkal. Eszerint a két háboru költsége 217 millió font sterlingre, vagyis több mint öt milliárd koronára rugnak. Az angolokat azonban bizonyára megvigasztalta az a tudat, hogy e horribilis summát kamatostul együtt visszakapják az aranybányákból és a burokra kivetendő adókból.

Lourdes vége. A Franciaországban tért hódított egészséges irányzatu kormányzat csodálatos kitarással folytatja tisztító munkáját a sötétség terjesztői ellen. Alig fejezték be a kongregációk elleni rendszabályokat, máris meghuzták a lélekharangot a legveszedelmesebb babonaterjesztő, a hirhedt csodatevő Lourdes-forrás fölött. Kiadák ugyanis a rendeletet, hogy a babonáság e főfészékét be kell zárni.

A pápa vendégei. VII. Edvard angol király és II. Vilmos német császár a napokban meglátogatták az olasz királyt és azután fölkeresték a pápa »őszentségét« is. A szent atya eddig nem fogadta azokat az uralkodókat, akik előbb nem

hozzá, hanem az olasz királyhoz mentek. Most ugy látszik más szél fú Romában.

A Holttenger lesülyedt. Márczius hó 30-án heves földrengés rázta meg Palesztinát, amely nagy károkat okozott a Szentföldön. Ennek a földrengésnek érdekes természeti játék lett a következménye: a Holttenger medre lesülyedt. Különös látványosságot nyujt ez az átalakulás; a csöndes tükrű, históriai nevezetességű tó tükre most több mint egy méternyivel mélyebben fekszik s a sik part, mint egy óriási keret, emelkedik körülötte. A Jordán folyó, amely ebbe a tengerbe ömlik, most magasabbról torkollik a vízbe s egész vizesést alkot.

Szerbiából nyugtalanító hírek érkeznek. Drága királyné mindenképpen azon mesterkedik, hogy testvéröcsét kikiáltassa trónörökösnek. Ez ellen a radikális párt erősen izgat a nép között. A katonaság körében összeesküvésnek jöttek nyomára.

Macedoniában ez idő szerint minden csendes. Mióta az orosz konzult meggyilkolták, a szultán keményebbre fogta a dolgot és igyekszik a forradalom elnyomására.

Egyházi élet.

Himnus az új énekes könyvben. Református egyházunk énekes könyvének a megújítása most van napirenden. Kálmán Farkas, az énekügyi bizottság egyik tagja, a megújítás dolgában a következőket írja: »A ref. egyetemes énekügyi bizottság 1902. évi április 26—28. tartott üléséjegyzőkönyvének 3. pontjában, 6. sz. a. ez foglaltatik: »Felvétetik a nemzeti himnus dallama — évtizedek óta tapasztalható hatásáért és különösen pedig szövegéért.« Ezt a jegyzőkönyvet a konvent helybenhagyta, így tehát a Kölcsey himnusa a ref. új énekeskönyvbe meg lesz s a beosztás szerint az »Alkalmi énekek között 242. sz. alatt »Hazafias ünnepen« czimmal, tehát hamár a szegény pápista atyafiakat a papi dogma eltiltja a magyar hazafias himnus éneklésétől, jöjjenek el a mi templomunkba ha énekelni akarják, szívesen adunk nekik helyet! Különben, — amint tudom — egyik oka a tilalomnak az is, hogy a szöveget kálvinista ember írta; hát a dallamot meg pápista ember szerzette, azért mi nem vetjük meg. — Kár hát a pécsi püspök atyának ugy tilalmaskodni, mert tudok én olyan karácsonyi éneket, melynek mind szövegét, mind dallamát lutheránus ember írta, mégis századok óta éneklük a pápista atyafiak éjféli misén, ez a ni: »Az Istennek szent anygala«, szerző Luther Márton«. A kinek füle van a hallásra hallja!

Elégetett Gotterhalte. A csiksomlyói iskola tanulói észrevették, hogy énekeskönyvükben a Zacskovszky Ferencz és Endre-féle énekeskönyvben a többi közt ott van a Gotterhalte nótája is. A jóérzésű székely fiuk hirtelen elhatározták magukat s az összes énekeskönyvekből kiki kitepte a nótát, a kiszakított leveleket pedig összegyűjtötték, máglyát csináltak belőlük s pár pillanat mulva már csak a papirperje hirdette, hogy ma-

gyar iskoláskönyvben valaha ott volt a Gotterhalte. Mit szól ehhez Majláth ur?

Debreczen a felekezeti iskolákért. Debreczen város tanácsa a négy felekezeti iskolának és pedig az ev. ref., az ág. hitv. ev., a katolikus és az izraelita felekezeti iskoláknak 1 millió 600 ezer koronát szavazott meg. Ez az összeg a felekezetek lélekszáma szerint osztatik fel.

Franciaországból összesen 54 szerzetesrendet utasítottak ki. A kiutasított rendtagok száma 2214. Az 54 szerzetesrendnek 10935 kolostora volt. Budapest fővárosban már is megtelepedett a kiutasított Mária női szerzetesrend 35 taggal. Egy óriási telket vásároltak, azon kápolnát és ipariskolát létesítettek.

Sötét hajam közé

Sötét hajam közé fehér szál vegyült már . . .
Oh a tavasz után hamar mulik a nyár,
Alig hajt ki a fa és im a levele
Sárgultan hervadtan egymásra pereg le;
Ki se nyílt a rózsza szét hullott a szirma
A ringó bölcsöből tekintünk a sirba.

Sötét hajam közé fehér szál vegyült már . . .
Gyors szárnyakon repül hajl az idő eljár;
Megtanitnak járni s im azt vesszük észre
Már nem tudunk menni támasz kell a kézbe.
Még nincs félre dobva a vessző paripa
Fejükhez a sirfa már meg is van írva.

Sötét hajam közé fehér szál vegyült már . . .
Földi utunk tere rövidke fonalszál;
S az idő orsóján oly gyorsan leperog,
Hogy meg kell állani, alig indultunk meg.
Egy két lépést teszünk ösvényünk megszakad,
Ránk borul fátylával az örök alkonyat.

Ferencz Samu.

Apróságok.

Több eszük van annál.

Egyik udvarhelymegyei pópista pap keneteljes szavakkal kötögette hallgatói szívére, hogy legyenek jó katolikusok. Bizonyítékul azt is felhozta, hogy a kálvinisták közelebről egy gyűlést tartottak és azon saját maguk bántottak a felett, hogy miért is hagyták el a katolikus egyházat. A székely atyafiak áhitattal hallgatták végig a tanítást. Templomból kijövet egyik atyafi szóvá teszi a dolgot az uton is. Hallá-e, mit prédikált a papunk, kérdi a szomszédjától? Má' hogyne hallottam volna. Azt prédikálá, hogy a kálvinisták nagyon busulnak mért hagytak el minket. Hát, hiszi kijed azt komám? »Ne higye, de hogy busulnak, több eszük van azoknak annál«. A mi katolikus atyánkfia fején találá a szept.

Kálvinista jellem.

Hogy minő a kálvinista jellem, annak bi-

zonyságául szolgálhat Könyves Tóth Mihálynak, az egykori debreczeni prédikátornak esete. Az elnyomatás korszakában lelkes szónoklataiért törvényszék elé idézték, hol prédikációit elébe tartván megkérdezték tőle, elismeri, hogy azok az ő művei.

— Elismerem — felelt. Mire a hadbírák a mentséget akarván a kezébe adni, ezt mondták:

— Ön bizonyosan a kormány rendeletéből és annak parancsára írta e beszédeket s ha ugyan, akkor ezzel sorsán könnyítve van.

— Ezek mind saját meggyőződésemből eredt beszédek; a kormány sohasem parancsolta meg mint mondják, mindig csak lelkem sugallatát követtem. És ha még egyszer ismételném a múlt időket, nem cselekedhetném másként akkor sem!

Felelt Könyves Tóth Mihály s a hadbírák huszesztendei várfogságra ítélték a bátor lelkű papot.

Mai képünkhöz.

— Budavár visszafoglalása 1686. —

Azt a dicsőséges pillanatot mutatja be Benczur Gyula tanár e festménye, amidőn Budavárban ismét urrá lett a magyar. Az ősi városban a török félhold szomorú uralma megszűnt 1686-ban: diadalmasan rontottak be vitézeink a vár-falak résein s örök időkre odaplántálták a háromszínű lobogót. A győzelem e nagyszerű pillanatát festette meg Benczur mester. Szindus pompázatos egy kép, amelyen egyesül a letiport keleti világ fénye a győztes sereg pompájával. Ahol a magyar armádia belépked, viszik ki a török hatalom utolsó védelmezőit. Ezen kép hű mása gazdagon aranyozott keretben igen jutányos áron megszerezhető a »Könyves Kálmán« műkiadó részvénytársaságnál Budapest, Nagymező-utca 37. sz. Felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

Vegyes hírek.

Az őszi hadgyakorlatokat az idén Temes megyében, Radna-Lippa környékén tartják. A hadgyakorlatokon a temesvári és a nagyszebeni hadtestek vesznek részt Schwitzer Lajos és Probszt Emil tábornagyk vezetésével. A király természetesen jelen lesz a hadgyakorlatokon és Temes-Ujfaluban gróf *Zelénszky* kastélyába fog lakni. *Ferencz* Ferdinánd trónörökös szintén ott lesz és a radnai barátok kolostorába üti föl tanyáját. Igen valószínű, hogy a nagyon is vallásos főherczeg a bucsun is részt vesz.

A hazafias kolozsvári festők. Kolozsvárt ismeretlen tettesek az összes katonai épületeken levő kétféjű sasos czimereket összerongálták. Az ezredparancsnokság elrendelte a megrongált és összemocskolt czimerek azonnali kijavítását, ámde egyetlen mesterember sem akadt egész Kolozsváron, aki elvállalta volna a javításokat. A katonai hatóság kénytelen volt a legénységgel úgy-

ahogy elvégeztetni azokat. A város közönsége a javítási munkálatokat visszautasító mestereket valószínűleg ünnepli. Az ifjuság sorra kereste fel lakásaikat és zajosan tüntetett mellettük.

Egy község lángokban. Óriási tűzvész pusztított — Kársz községben mult szerdán délután: 36 lakóház a melléképületekkel együtt leégett. A megye alispánja a tűzkárosultak segélyezése iránt már intézkedett.

Báró Bánffy Dezső védnök. A Bethlen Gábor-kör nagy lelkesedéssel báró Bánffy Dezső főudvarmestert választotta meg a kör védnökévé. A kör határozatából küldöttségileg fogják felkérni báró Bánffyt a védnökség elfogadására.

Hamisított huszkoronás aranyak. Az is baj, ha nincs pénzünk, de manapság már az is baj, ha van. Csak nemrég riasztották meg a pénzes embereket azzal, hogy sok a hamis tizkoronás. Most megint az a vészir kereng, hogy huszkoronás éremhamisítványok kerültek forgalomba. A hamisítvány valódi huszkoronásból készül, úgy, hogy ebből a belső fémanyagot kiesztérgályozzák s értéketlen rézzel pótolják ki. A hamisítvány nem cseng, sulya 5.75 gramm. A valódi 6.74 gramm. A különbség tehát 1.01 gramm. Láng Lajos kereskedelmi miniszter rendeletileg figyelmezteti a posta- és távirida hivatalokat, hogy kellő óvatossággal járjanak el a huszkoronások elfogadásánál. De jó lesz, ha más is megnézi a huszkoronás aranyakat, mielőtt elfogadná.

A Gotterhalte — mint csárdás. Mégis csak igaza lesz maholnap báró Fejérvárinak, a sokat csufolt Gotterhaltéből a magyar nép nemzeti dalt csinál. Csárdást tánczolunk rája, előbb lassut, aztán frisset, sőt eljön annak ideje is, mikor polkát is járunk a dallamára. Ha a füttyölés és püsszegés nem irtja ki ezt a hiúhedt himnuszt, talán kiülhetjük lassankint a guny és nevetségesség fegyverével. — Pakson máris történt eféle csintalankodás a Gotterhaltéval. Mult vasárnap igen népes lakodalmas menet indul meg a templomból, a hosszú főutcán végig, eközben a zenét szolgáltaó gerjéni trombitások, megannyian tiszta magyar fiúk, teli tudóval fújták a Gotterhaltét — persze csárdás tempóban. A banda előtt egy magyar paraszt, boros üveggel a kezében, vigan aprózta a csárdást olyan vigan, mintha soha másféle csárdást nem is hallott volna. A menet városszerre nagy feltűnést keltett és a közönség, a körülményekhez képest, eléggé mulattatónak találta a taktusaiból így kiforgatott Gotterhaltét.

Láng Lajos és a cipő-gép. Láng Lajos kereskedelmi miniszter az ipar-muzeumot meglátogatta és ott egy új fajta cipő-gépet mutattak neki, a mely szemképráztató gyorsasággal öt perc alatt készít el egy pár cipőt. Az igazgató lelkesen magyarázta: Ime, kegyelmes uram, legkoraszakosabb találmány! Öt perc alatt készít egy pár cipőt! A miniszter arca egyszerre felderült. Igen, igen, ezt már ismerem, válaszolá. A multkor vettem egy pár cipőt s öt perc alatt el is szakadt! Nemde azt is ezen a gépen készítették?

Szász képviselők nálunk. Lurtz Károly szász képviselő, több szász képviselővel hement a Jó-

zsef-téri Virágbokréta cz. vendéglőbe. Lurtz odaintette Tattler Károly borfiut s mielőtt rendelt volna, megkérdezte tőle:

— Magyar vagy te, vagy német?

A fiu ezt felelte:

— Magyar vagyok!

Lurtz erre dorgáló hangon leszidta a gyermekét: — Német a neved, ugymond, tehát német vagy. Ne is szeresd a magyart, én sem szeretem.

A vele volt szász képviselők helyeslőleg bölöngáltak. Így ápolják a nemzetiségi békét a zöld szászok.

— **Előbb a korcsmába — azután a kórházba!** . . . A székelyember erősen kedveli a korcsmát s e miatt sok igen sok kára esett már. Ezt bizonyítja az Udvarhelyen történt furcsa dolog is. Varga Mózes szentmihályi lakos sulyos betegségbe került. Otthon elpróbálták mindent egészségének jórafordítására, de nem sikerült. Végre rászánták magukat hozzátartozói, hogy behozzák a vármegyei kórházba. A hol annyi ember egészsége helyreállott már, hátha Mózes atyánkfia is meggyógyul. Kedden a kora reggeli órákban be is érkezének a városba; a szekéren hozva a sulyos beteget. Azonban — ha már az ember a városba jön, meg nem állhatja, hogy egy kis jópálinkát föl ne hörpintsen. Így gondolkoztak az atyafiak s beszálltak Bíró István Bethlen-utcai korcsmájába és buzgón kívánták az egészséget — poharozás közben — Varga Mózesnek. Addig telt-múlt az idő, míg valamelyiknek eszébe jutott, hogy a kórházba is jó lenne már elvinni a beteget, aki türelmemmel várt rájuk a székében. Azonban szegény Varga ezalatt kiszenvedett s már csak holttestét szállíthatták a kórház — halottas kamrájába. Vajjon ha idejében beszállítják, ugysis beállott volna-e oly hirtelen Varga Mózes halála? . . .

A pálinka miatt. A kolozsvári kir. törvényszéknél napirendre kitűzött tárgyalások sorozata arról tanuskodik, hogy a pálinka ivásból keletkeznek a legtöbb verekedések; a pálinkának köszönik a járásbíróságok, törvényszékek, táblák és a kuria; hogy folyton akad dolguk. A börtönök ma zsúfolva tele vannak Magyarországon. Ám, ha kibocsátják azokat a foglyokat, a kiket a pálinka vitt bűnre, félig sem lesznek azok tele. Tegyen az állam kísérletet s a pálinkát csak kisebb adagokban juttassa a nép körébe, mint azt Svédországban teszik. Nehány esztendő múlva a bűnügyi statisztika sokkal szebb képet fog hazánkról feltüntetni. A mai kép, fájdalom, igen igen szomorú. A kolozsvári kir. törvényszéknél 12 bűnügyi tárgyalás volt kitűzve és ebből 10 esetben a pálinkaivás miatt jutottak bajba. Ám azért az emberirtót mégis folyton fogyasztja a nép.

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ódon cs. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a »Sétatéri« vagy a »Margitszigeti« fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részere.